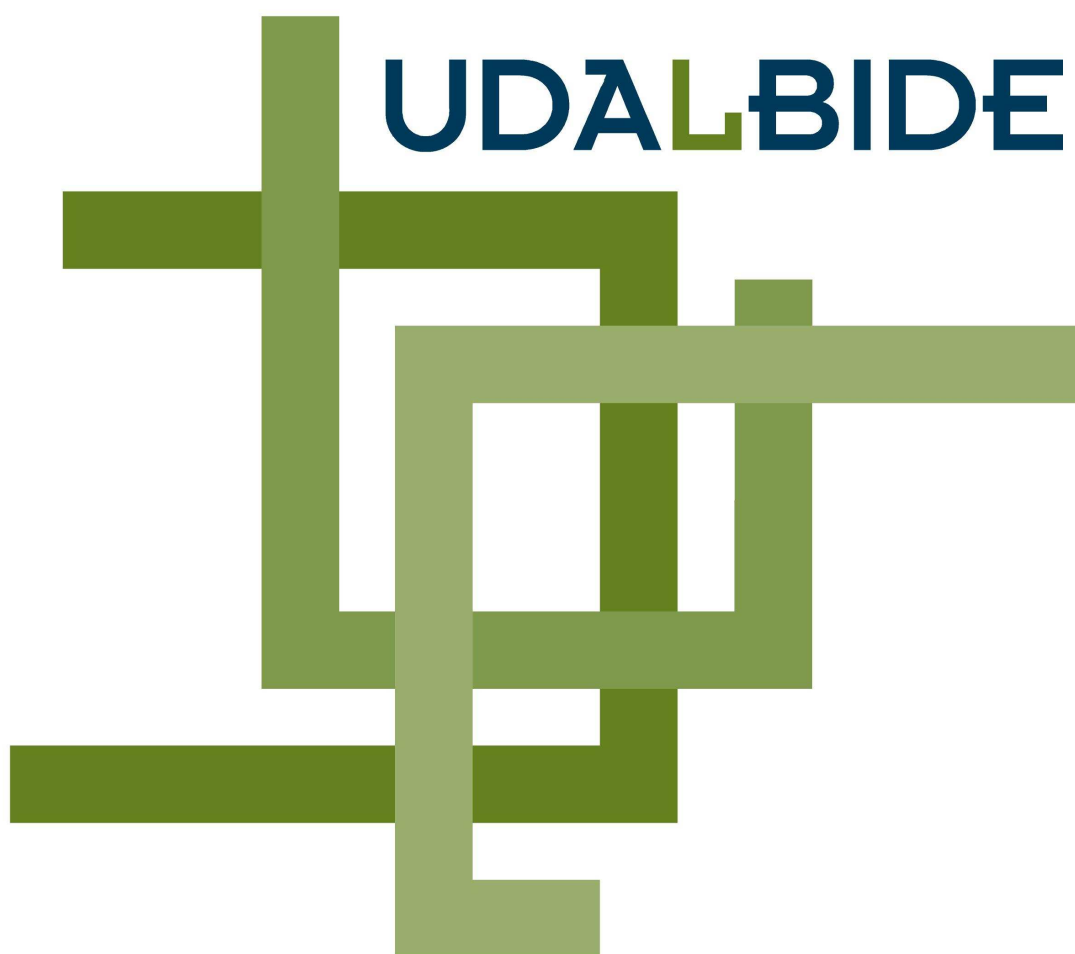

2003ko JARDUERAK

0. Egoera orokorra

Garatu diren ekimen guztiak, Udalek dituzten konpetentzi arloetan burutu dira.

Egitarauari dagokionean, laguntza behar duten herritar sektoreekin harremanak edukitzea izan da egitekorik nagusiarena; hau da, euskara, eta kultura lantzen ari diren elkarte eta sektoreekin. Elkarte askorekin egon da Udalbide eta beraien kezkak eta beharrak jasotzen eta behar bezalako erantzuna ematen saiatu da.

Euskara eta Kulturaren arloan, bere egoera ahulena den lekuetan eta laguntza berezia behar duten tokietan, bere babesa ematen saiatu da UDALBIDE. Horrela, Nafarroan eta Iparraldean, kultura eta komunikabideetako sektoretan gure hizkuntza, euskara, landu eta garatzen ari diren ekimenei bultzada emanaz.

1. Ekimenak

Iparraldean garatu ditugun ekimenak hauek izan dira:

- **UDA-LEKU (20.000 euro)**: euskal kultura bultzatuz, eskola haurrentzat aisialdiak euskaraz antolatzen dituen elkarte, Iparraldean, baina Hegoaldekoekin trukaketa eta elkarrekiko egonaldiak eginaz. Baita ere, elkarte honek euskarazko haurtzaindegi bat kudeatzen du Iparraldean. Eskainitako dirua autobus bat erosteko erabili dute, izan ere, orain arte zuten furgoneta oso zahartua zegoen eta ezinbestekoa zen beste bat erosi aurren segurtasuna bermatzeko.

- ▀ **HEZKUNTEK (12.000 euro):** Lanbide heziketa arloan murgiltzen da elkarte hau, Iparraldeko eta Hegoaldeko ikasleen artean elkar trukaketak bultzatzeko. Eskainitako dirua informazio kanpaina bat egiteko erabili dute.
- ▀ **SEASKA (210.000 euro):** Donibane-Garaziko ikastola eraikitzeke erabili dute eskainitako diru-laguntza. Ikastola 2003ko abenduan inauguratua izan zen.

Nafarroari dagokionez, sinatu ditugun hitzarmenak hauek izan dira:

- ▀ **IRUNBERRIKO IKASTOLA (180.300 euro):** Irunberriko ikastola eraikitzeke eman zen diru-laguntza.
- ▀ **SORTZEN IKASBATUAZ (12.000 euro):** "Euskaraz Mintzo" programarekin jarraitzeke eman zen laguntza.
- ▀ **EUSKALERRIA IRRATIA (42.000 euro):** Iruñerrian euskal kultura eta euskara zabaltzen duen euskarazko irrati honi diru-laguntza garrantzitsu hau eskaini zitzaion, izan ere Nafarroako agintariek ematen zioten ohizko laguntza ukatu egin zioten 2003. urtean.
- ▀ **NABARRA Aldizkaria (42.000 euro):** Euskal kultura zabaltzen duen aldizkari nafar honek, Euskal Herri osoan zabaltzen da. Ekimen komertzial bat burutzeko eskaini zitzaion laguntza.
- ▀ **ORREAGA Elkarte (6.000 euro):** Gamazadaren 100. urtemuga dela eta, elkarte honek hitzaldi ugari antolatu zituen Nafarroan zehar euskal kultura eta historia zabalduz.
- ▀ **EUSKARA KULTUR ELKARGOA (EKE) (54.000 euro):** Nafarroan euskal kultura eta euskara bultzatzen duen elkarte bat dugu hau eta "Artekaria" deitu ekimena martxan jartzen lagundu genion. Bi abokatu egiten dute lan zerbitzu honetan

eta nafarren hizkuntza eskubideak defendatzea du helburu, bereziki euskararenak, noski, norberakoaren eta taldeen euskera erabiltzeko eskubideak babestuaz; aldi berean, Jose Maria Jimeno Jurio nafar historialari ospetsu honen *Lan Osoak* bilduma publikatzeko, hitzarmena burutu zuen Udalbidek, EKE eta Pamiela argitaletxearekin.

- ▀ **IRUJO ETXEA Elkarte** (**12.000 euro**): Nafarroako elkarte kultural honek garantzen dituen ekimenentzako eskaini zitzairen laguntza, besteak beste, *Manuel Irujo* saria antolatzeko.
- ▀ **TTIPI-TTAPA aldizkaria** (**36.000 euro**): Euskaraz soilik idazten duen aldizkaria da. Sara, Azkaine, Senpere, Baztan, Urdazubi, Zugarramurdi, Bortziriak, Goizueta, Leitzaldea eta Malerreka eskualdeetan zabaltzen da, bereziki; mugaz bestaldeko harremanak bultzatzeko adibidea da.

Bestalde, aipatzekoak dira ere **Euskal Herri osorako** diren beste hiru akordio edo hitzarmen:

- ▀ **KORRIKA** (**6.000 euro**): Bi urtetik, Euskal Herrian zehar euskal kultura eta euskararen aldeko ekimen nagusia antolatzen du, AEK euskaltegiak finantzatzeko xedez.
- ▀ **EUSKADIKO EUSKAL PILOTA FEDERAKUNTZA** (**18.000 euro**): Afizionatu mailan klubuen arteko Euskal Herriko Txapelketa antolatzeko eskaini zitzairen diru-laguntza.
- ▀ **EHKME** (**15.000 euro**): Euskal Herriko Metereologi Institutu honek bere web orrialdea eta beste zenbait argitalpen kaleratzeko eskaini zitzairen laguntza.

Azkenik, azpimarratzekoak dira UDALBIDEk garatu dituen beste bi ekimen propioak: HURBILTZEN eta XENDRAK.

HURBILTZEN (32.113 euro) egitasmo honen helburu nagusia zera da: Euskal Herriko udalen arteko senidetze akordioak bultzatu, euskal hiritarren arteko harremanak indartu ahal izateko.

Udalen arteko senidetze akordioak duela zenbait hamarkadatik hona garatu den praktika ezagun bat dugu. Udal askok, dagoeneko esperientzia luze eta aberasgarria dute arlo honetan.

Senidetze akordioak garapen berezi oso garrantzitsua izan zuten joan den mendeko 90eko hamarkadan. Senidetze akordio hauei Europar Batasunak eman zien funtsezko bultzada, izan ere, gure Kontinentean esparru bateratu bat sortu eta eraikitze elementu eta tresna oso garrantzizkoak zirela argi ikusi baitzuen; Europa bateratu bat lortzeko, azken finean, baina aldi berean bere aniztasuna errespetatuz. Hiritarrek era askean ibili, merkataritzan aritu, bidaiatu, eta abar egin ahal izango duten esparru bat. Baina, eta bereziki, elkarren arteko harremanak sortu, elkar ezagutu eta oinarrizko balio batzuk garatu eta konpartitzeko moduko esparru bat, europar nortasun komuna xede izanik.

Euskal Herria aberatsa eta anitza da. Herrialde bakoitzak baditu bere ezaugarri propioak, baina ba dira mende luzetan zehar sorturiko ezaugarriak, guztiak batzen dituztenak. Araba, Bizkaia, Gipuzkoa, Lapurdi, Nafarroa Garaia eta Beherea eta Zuberoako euskaldunak herri bat gara eta kultura batu bat osatzeko eskubidea daukagu.

Komunitate historiko bat garela frogatzeko elementu asko daude begi-bistan. Ez soilik geografikoki hurbil gaudelako; ez soilki Europako integrazio prozesuak eta berarekin etorri den mugen desagertzeak hurbiltzen gaituelako eta gure harreman ekonomiko, komertzial eta kulturalak naturalki areagotzen direlako; batez ere, demokrazia, bakea, askatasuna eta giza eskubideen errespetua balore bezala konpartitzen ditugulako eta noski, Herri modura egituratzen gaituzten funtsezko ezaugarri batzuk ditugulako, gure hizkuntza, euskara, esate baterako.

UDALBIDEren helburu nagusietariko bat Euskal Herri udalen eta bere herrialdeen artean harremanak areagotzea da. Euskal Herriko hiritarren zerbitzurako gaude; pertsona bezala Euskal Herriko hiritarren garapen integralaren zerbitzurako. Hiritarren Euskal Herri bat nahi dugu, eta horretan lan egiten dugu.

HURBILTZEN egitasmoa hori lortzeko tresna bat da. Euskal Herriko udalerrien arteko senidetze akordioak bultzatzen dituen egitasmoa. Euskal udalerrri eta hiritarrak harremanetan jartzea du helburu, elkar ezagutu eta maitatzeko, elkarrekin lan egiteko eta elkarren arteko balioak eta asmoak partekatuz.

Beste era batera esanda, euskaldunak garelako geure arteko harremanak sendotu nahi ditugu, elkar ezagutza sakonduz eta balioak partekatuz. Izpiritu irekia eta parte-hartzailea bultzatuz. Europako integrazio prozesuarekin bat datorren ekimena dugu, mugak alde batera utziz eta elkartasun loturak eta elkarren arteko ezagutzan eta lanean oinarritzen baita.

Duela zenbait hilabetez geroztik lankidetzaren proiektu esperimental batzuk abian ipini dira. Proiektu horietan Euskal Herriko hogeiren bat udalerririk parte hartzen dute: [Artea](#), [Asteasu](#), [Ataun](#), [Azkaine](#), [Azpeitia](#), [Bakio](#), [Beasain](#), [Deba](#), [Getxo](#), [Heleta](#), [Kanbo](#), [Lazkao](#), [Lekunberri](#), [Lesaka](#), [Muskiz](#), [Oion](#), [Ordizia](#) eta [Sara](#). Badaude beste udalerririk batzuk HURBILTZEN egitasmoan parte hartu nahi dutenak, baina oraindik ez dira taldeka lanean hasi: [Bertizarana](#), [Ituren](#), [Lapuebla de Labarca](#), [Milafranga](#), [Mungia](#), [Sunbilla](#) eta [Urruña](#).

Hirunakako senidetzeak bultzatzen saiatzen ari gara: Iparraldeko bat, Nafarroako bat, eta Euskal Autonomi Erkidegoko beste bat. Akordioak udalek bultzatzen dituzte. Halaber, horiek izanen dira bitartekari lana egiten dutenak. Nolanahi ere, hiritarrak dira protagonista nagusiak, euren elkarte eta kultur edo kirol taldeen bitartez.

Gehien errepikatzen diren elkar-lan gaiak hauek dira: euskara, hezkuntza, gazteria, hirugarren adina, udal kudeaketa, kirola, turismoa, aisia, gastronomia, artisautza, musika, dantza, margolanak eta eskulangintza. Gai anitz daude eta bata edo bestea hautatu, parte hartzen duten udalerrien interes eta borondatearen baitan egonen da.

HURBILTZEN egitasmoaren bitartez finantziario laguntzaz gain, aholkularitza profesionala eskaintzen diegu udal guztiei, senidetze programa hau garatzeko, bai metodologiari, bai informazioari, bai esperientzia desberdinen bateratze lanari dagokionez. Halaber, bertze diru iturriak lortzeko ere, laguntza eskaintzen da.

Elkartasun eta batasun harremanak garatu nahi ditugu. Errespetuz eta askatasunez. Baina argi ikusita gure ekarpen hau munduan, Europan eta Euskal Herrian bakea, askatasuna eta elkarbizitza sustatzeko tresna dela.

Helburu berbera horretan kokatzen den beste tresna **XENDRAK** egitasmoa da:

Euskaldunok bidaiari ospea izan dugu beti. Bidaiari ekin diogu, gehienetan, beharrak bultzatuta, gure senideentzat soro hobea eta emankorragoen bila; Bestetan, berriz, horren zabaldua dagoen jakin-minaren eta abentura erraldoietan parte hartzearen gosea asetzeko. Oraingoan, zerbait erabat ezberdina proposatzen dugu: Euskal herrian zehar bidai bat, Euskaldunok gure artean elkar hurbiltzeko, gure sustraiak eta gure jendeak hobeki ezagutzeko.

"*XENDRAK, EUSKAL HERRIEN BIDEAK*" denboran iraun nahi duen kultur egitasmo bat da. Honen bidez, sortu nahi dugu bide sare bat. Araba, Bizkaia, Gipuzkoa, Nafarroa, Lapurdi, Baxenafarra eta Zuberoa zeharkatuko dituen. Proiektu honen sorrerak, Udalbiltza[®]ren Hurbiltzen programak bultzatuta, proiektu berari izaera berezia ematen dio: behetik gora sortzen da, udaletatik eta horietako askoren laguntzarekin, herritarrengandik hurbilen dauden erakundeetatik.

Euskal Herriaren aniztasun geografikoak (bai kontinentean, bai penintsulan kokatuta, itsasoa eta mendia, Atlantikoa eta Mediterranea), aniztasun kulturean eragina izan du. Gaur egun, Euskal Herria deitzen dugun espazioan izan diren giza saldoek, herri hau markatu dute eta mota askotako paisaiak sortu dituzte. Iparraldeko berde atlantikoaren ondoren, isurialde mediterranea dator; Bizkaiko golkoaren kresalaren ondoren, urte erdia elurretan dauden mendialdeko zonalde karstikoak.

Xendrak egitasmoak Euskal Herria zeharkatzen du gurutzatzen diren zazpi ibilbideen bidez. Ibilbide hauek herri honen izaeraren baitan dauden historia eta edukietan oinarrituta daude: itsasoa, ura, burdina, kontrabandoa, artzaintza, lege zaharrak. Ibilbide bakoitzak bere garapena izango du eta bide bakoitzaren zedarrietan argibide ezberdinak emango dira:

----Natura

----Ondare monumentala

----Pertsonaiak

----Literatura

----Musika

----Gatazkak

- Ipuinak
- Folklore
- Artisautza
- Herri kirolak
- Zientzia

Horrela, gure herriak eta hiriak hobeki ezagutzeko baliagarriak diren aretoak bisitatzeko parada izango da: etnografia museoak, interpretazio zentroak, kultur aretoak, arte aretoak, erakusketak...

2003. URTEAN EMANDAKO LAGUNTZAK: 697.413 euro

IPARRALDE	242.000 €
Hezkuntza	
✓ SEASKA	210.000
✓ HEZKUNTEK	12.000
✓ UDALEKU	20.000

EUSKAL HERRI Osoa	39.000 €
Hezkuntza	
✓ KORRIKA	6.000
✓ EHKME	15.000
Kirola	
✓ Euskadiko Euskal Pilota Federakuntza	18.000

HURBILTZEN	32.113,06 €

NAFARROA	384.300 €
Hezkuntza	
✓ Irunberriko Ikastola	180.300
✓ SORTZEN Ikasbatuaz	12.000
Komunikabideak	
✓ EUSKALERRIA Irratia	42.000
✓ NABARRA Aldizkaria	42.000
✓ TTIPI-TTAPA Aldizkaria	36.000
Kultura	
✓ Euskara Kultur Elkargoa (EKE)	54.000
✓ IRUJO ETXEA Elkarte	12.000
✓ ORREAGA Elkarte	6.000